

Protocol hoofdluisbestrijding

CDS 't Kompas Gasselternijveen

Versie augustus 2015

Inhoudsopgave

Voorwoord	pagina 3
1. Achtergrondinformatie over hoofdluis	pagina 4
2. Wat doet u als ouder als er hoofdluis heerst?	pagina 7
3. Hoofdluiscontroles	pagina 9
4. Verantwoordelijkheden bij de aanpak van hoofdluis	pagina 10
5. Uitkammethode (advies GGD)	pagina 11

Voorwoord

Bij opgravingen in duizend jaar oude Viking nederzettingen in Groenland werden in de rest al luizen aangetroffen. Hoofdluis is kennelijk een oud probleem.

Hoofdluis komt met name bij jonge kinderen voor (tussen 3 en 12 jaar) en vormt op basisscholen een groot probleem. Een enkele keer steekt het probleem ook de kop op in het voortgezet onderwijs.

Noodzakelijk in het bestrijden van hoofdluis is de samenwerking van ouders en school. Ouders hebben de verantwoordelijkheid voor hun kinderen en de school heeft de verantwoordelijkheid voor het leefklimaat op school.

Ervaringen op verschillende scholen in het land hebben geleerd dat er uitstekende resultaten worden bereikt wanneer de ouders op school zelf worden betrokken bij en zorgdragen voor de uitvoering van de hoofdluiscontrole en de voorlichting aan andere ouders. Door de aanwezigheid van een ouderwerkgroep kan hoofdluis zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd en adequaat worden bestreden.

Het doel van dit protocol is ouders en school te motiveren samen te werken in het bestrijden van hoofdluis bij kinderen.

Namens het team van CDS 't Kompas,
Janice Liemburg

1. Achtergrondinformatie over hoofdluis

Wat is hoofdluis?

Luizen zijn parasieten: ze hebben een ander levend wezen nodig om te leven. De hoofdluis haalt zijn voedsel uit mensenbloed. Elke diersoort en ook de mens heeft zijn eigen luizen. De luis van een hond kan niet overleven op een mens en omgekeerd.

De luis die bij de mens voorkomt, varieert in grootte tussen 1 en 3 mm en is er speciaal op gebouwd om te leven tussen hoofdharen. De kop van de luis is uitgerust met een zuigapparaatje. Hiermee prikt de luis een paar keer per dag door de hoofdhuid heen.

Na het bloedzuigen krijgt de luis een rodere kleur, normaal is de luis grijsbruin van kleur. De luis kan zich enigszins aanpassen aan de kleur van het haar.

Een luis is een insect en heeft 6 poten. Met deze poten kan zij zich aan de haren vastklampen. Bijvoorbeeld bij het schudden van het hoofd, haren kammen of wassen houdt de luis zich hiermee stevig vast.

De luis gedijt prima bij de lichaamstemperatuur van de mens. Als het te warm wordt vinden ze dat niet prettig. Iemand met koorts wordt door luizen verlaten. Ook een te lage temperatuur overleven ze niet. Men zegt dat de meeste luizen buiten de hoofdhuid maximaal 48 tot 55 uur kunnen overleven bij kamertemperatuur. Als ze dan nog geen warmte hebben, sterven ze.

Een luis leeft ongeveer 4-6 weken. Een luis legt zo'n 4 tot 8 eieren per dag: dit zijn neten. In een heel 'luizenleven' legt een luis wel 50 tot 100 neten.

Luizen leggen hun neten aan de basis van het haar, dicht op de hoofdhuid. Deze neten zitten vastgekleefd aan de haren. Men vindt ze vooral op warme, donkere plekken zoals onder de pony, achter de oren, in de nek en soms op de kruin (bijvoorbeeld als het haar opgebonden is in een paardenstaart).

Neten lijken op zoutkorreltjes. Regelmatig worden neten verward met roos. Het verschil met roos is overduidelijk: roos zit los en neten zitten vastgekleefd aan de haren. Na ongeveer 7

We spreken van een verse neet, als de neet zich dicht op de hoofdhuid bevindt. Als de neet zich 2,5 cm of verder van de hoofdhuid bevindt, dan is dat een oude neet.

*Het gevaar van besmetting is dan verdwenen.
N.B. Als lang haar opgebonden is geweest, kunnen neten ook wat verder van de hoofdhuid af zitten.*

dagen komen de neten uit en vervolgens is de jonge luis na 7 tot 10 dagen alweer in staat om zelf eieren te leggen.

Neten kunnen buiten de hoofdhuid maximaal 6 dagen overleven. Dit betekent dat een haar met een neet er aan vast, bijvoorbeeld in een kam of op kleding, na een paar dagen gewoon uit kan komen. De luis kan dan op zoek gaan naar een nieuwe gastheer.

Hoofdluizen dragen geen ziekten over. Door krabben kunnen wel korstjes op de hoofdhuid ontstaan. Hierbij kunnen infecties optreden die zorgen voor jeuk. Over het algemeen is het hebben van hoofdluis niet ernstig. Wel is het belangrijk hoofdluis te behandelen. Want als u te lang wacht met behandelen, breiden de luizen zich uit en bestaat de kans dat luizen ook op anderen worden overgedragen. Hoofdluis gaat niet vanzelf weg, behandeling is dus noodzakelijk!

Hoe kom je aan luizen?

Luizen kunnen niet vliegen of springen. Het zijn 'overlopers'. Als kinderen tijdens het spelen met de hoofden bij elkaar komen, kruipen de luizen makkelijk over van het ene hoofd op het andere. Soms vindt overdracht ook plaats via mutsen, jassen en dassen die dicht tegen elkaar aan hangen, dit is echter maar een klein percentage (minder dan 10%). Daarom geeft de GGD ook als advies géén luizencapes meer aan te schaffen.

De overdracht kan ook plaatsvinden via besmette kammen of borstels, slapen in één bed of via de leuning van een bank. Vooral onder omstandigheden waar mensen dicht bij elkaar verblijven, bijvoorbeeld bij logeerpartijtjes, in volle bussen of treinen, op school of op de sportclub, wordt hoofdluis gemakkelijk verspreid.

Iedereen kan hoofdluis krijgen

Iedereen kan hoofdluis krijgen. Al zorgt u nog zo goed voor uzelf en wast u heel vaak uw haar, dan nog kan hoofdluis de kop opsteken. Luizen voelen zich prima thuis op een schoon gewassen hoofd.

Dus het is niet waar dat hoofdluis alleen voorkomt bij onverzorgde mensen.

Omdat kinderen meer bij elkaar in de buurt komen, bijvoorbeeld bij het spelen, komt hoofdluis bij hen wel vaker voor dan bij volwassenen. Binnen het gezin en op school krijgt hoofdluis veel kans om over te lopen.

Taboe rondom hoofdluis

Hoofdluis is niet iets waar je makkelijk over praat.

Sommige mensen generen zich voor het feit dat in hun gezin hoofdluis is voorgekomen en willen het liever niet aan anderen vertellen, omdat dit soms nare reacties kan opleveren.

Toch is het belangrijk dat anderen het juist wel weten, omdat ook zij alert moeten zijn en gelijktijdig moeten controleren en eventueel behandelen.

Als een kind hoofdluis heeft, moet de ouder dit melden bij de leerkracht. De school kan dan zelf maatregelen nemen en aan andere ouders doorgeven dat er hoofdluis heerst, zodat ook

zij alert blijven.

Ook speelkameraadjes en logés moeten gewaarschuwd worden om zo de kinderen min of meer gelijktijdig te kunnen behandelen. Alleen op die manier wordt de cirkel van herbesmetting voorkomen.

In de praktijk is gebleken dat het instellen van een ouderwerkgroep voor de controle van hoofdluis op school preventief en taboe verbrekend werkt. Bij aankondiging van controles zullen veel ouders hun kind nog eens extra goed bekijken en zonodig behandelen. Kinderen zullen na verloop van tijd de controles zo normaal gaan vinden dat ze zonder schroom praten over hoofdluis.

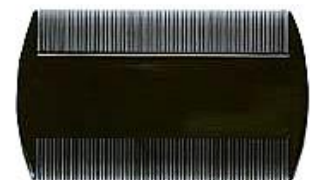
Hoe weet u of u hoofdluis heeft?

Kort na de besmetting merkt u nog helemaal niets. Meestal ontstaan pas klachten bij de aanwezigheid van meerdere luizen. Jeuk is de belangrijkste klacht bij hoofdluis.

kan ontstaan één tot twee weken na de besmetting. Kinderen met een permanente infestatie van luizen hebben vaak weinig of geen last van jeuk. De luizen zijn met behulp van een plastic luizenkam (ook wel stofkam genoemd) op te sporen. Deze luizenkam is te koop bij drogist of apotheek.

Gebruik van de luizenkam (stofkam):

- Was het haar met een gewone shampoo en spoel het haar uit.
- Breng ruim een gewone crèmespoeling in het haar en spoel dit NIET uit.
- Kam de knopen en klitten uit met een gewone kam.
- Houd het hoofd voorover boven een wasbak en kam het haar van achter naar voor met de luizenkam, tegen de schedelhuid aan. Start bij het ene oor en schuif na elke kambeweging op naar het andere oor.
- Spoel de crèmespoeling uit.
- Zorg voor goed licht anders zijn de luizen niet goed te zien.
- Als er luizen uit het haar komen, spoel deze dan met veel water door de gootsteen of de wc.
- Neten zitten vaak tussen de nekharen, onder de pony, op de kruin of achter de oren. Met enige routine zijn ze goed te ontdekken.
- Roos, huidschilfers en bijv. gelresten lijken op neten. Het verschil is echter dat neten vastzitten aan de haren en zelfs met de nagels bijna niet van de haren los te krijgen zijn.
- Dode neten blijven nog lang vastzitten aan de haren. Ze komen door het groeien van het haar verder van de hoofdhuid af te zitten.

2. Wat doet u als ouder als er hoofdluis heerst?

Stappenplan

1. Kijk of uw kind hoofdluis heeft:

- Koop een luizenkam (bij apotheek of drogist).
- Kam hiermee het natte haar boven een wasbak en veeg de luizenkam regelmatig af aan een witte papieren servet of zakdoek of kam het haar boven een stuk wit papier.
- Controleer alle gezinsleden.
- Vergeet ook uzelf niet.

2. Geen hoofdluis gevonden:

Iedere week blijven controleren en blijven kammen.

3. Wel hoofdluis gevonden:

Behandel uw kind en eventueel ook anderen in het gezin.

Volg het stappenplan van de GGD, kam het haar dagelijks met een speciale netenkam en behandel het met of zonder bestrijdingsmiddelen.

Als hoofdluis is geconstateerd, zijn er drie manieren om hoofdluis te behandelen:

1. dagelijks met een speciale netenkam het natte haar intensief kammen.
2. behandeling met bestrijdingsmiddelen
3. behandeling zonder bestrijdingsmiddelen.

4. Zorg ervoor dat iedereen in het gezin die hoofdluis heeft gelijktijdig wordt behandeld.

5. Kinderen zonder hoofdluis en/of neten uit voorzorg behandelen heeft geen enkele zin en is zelfs af te raden. Dit kan bijdragen tot het resistent worden van de hoofdluis tegen het desbetreffende middel.

6. Meld de hoofdluis aan de leerkracht van uw kind.

7. Vertel het aan de ouders van vriendjes en anderen waar uw kind mee omgaat. Denk ook aan eventuele logés en logeeraadressen, aan de oppas en aan grootouders.

8. Laat kinderen geen mutsen, dassen en kammen van elkaar gebruiken. Kammen en borstels grondig reinigen, eventueel met een antihoofdluislotion.

9. Laat kinderen lange haren in een vlecht of staart dragen wanneer er hoofdluis is geconstateerd op school; dit vermindert de kans op besmetting.

10. Bij behandeling met een hoofdluismiddel dient de behandeling na 7 – 9 dagen herhaald te worden. In de tussentijd dagelijks de haren met de luizenkam uitkammen.

11. Blijf elke week controleren, ook als er geen hoofdluis meer heerst.

12. Verwijder de dode neten volgens het advies in de GGD folder.

N.B.: Uw kind thuishouden in verband met hoofdluis is niet nodig!

*Preventief gebruik van antiluismiddelen wordt afgeraden door het RIVM.
Het wassen wassen van beddengoed, knuffels en dergelijke op 60° is niet meer nodig, volgens de adviezen van de GGD.*

Wat kunt u doen om hoofdluis te voorkomen?

Eigenlijk kunt u niet voorkomen dat hoofdluizen van de één naar de ander overlopen. U kunt alleen zorgen dat luizen niet blijven zitten en zich vermeerderen. De beste manier hiervoor is controleren door te kammen met een luizenkam. Dit kunt u iedere week doen en daarnaast een keer extra als op school hoofdluis voorkomt.

3. Hoofdluiscontroles

Stappenplan voor de controle van hoofdluis

1. De controle vindt per groep plaats.
2. Het constateren van luizen en/of neten wordt op een leerlingenlijst genoteerd.
3. Afwezige leerlingen worden zo snel mogelijk gezien.
4. Er wordt aan de kinderen geen melding gedaan over het wel of niet voorkomen van luizen en/of neten bij hun klasgenoten.
5. Een van de controlerende ouders geeft de namen van kinderen bij wie luizen en/of neten zijn geconstateerd door aan de leerkracht of de directeur van de school.
6. De leerkracht en/of de directeur belt de betreffende ouders op en informeert ze over hoe luizen bestreden kunnen worden.
7. De controle vindt plaats na een vakantie. Dit wordt aangekondigd via de Kompasinfo.
8. Tussentijdse meldingen van ouders worden doorgegeven, waarna een extra onderzoek plaatsvindt.
9. De hele groep wordt dan na drie weken weer gecontroleerd.

4. Verantwoordelijkheden bij de aanpak van hoofdluis

Ouders/verzorgers

De verantwoordelijkheid van ouders omvat de controle op en verwijdering van hoofdluis uit de haren van de kinderen. Als een kind inderdaad hoofdluis heeft, is het heel belangrijk dat ouders de school en de ouders van vriendjes waarschuwen om verdere verspreiding te beperken.

Ouders kunnen meewerken aan de luizencontroles op school.

De school

Het is de verantwoordelijkheid van school om preventieve maatregelen te treffen in de vorm van hoofdluiscontroles. De school is verantwoordelijk voor de hygiëne en het leefklimaat op school. Leerkrachten kunnen er toe bijdragen dat het hebben van luizen uit de taboesfeer komt door met de kinderen over luizen te praten en door ouders te informeren over hoofdluis.

De school informeert de ouders via de Kompasinfo over aanstaande luizencontroles.

De school zorgt ervoor dat het beleid bij ouders bekend is.

De werkgroep krijgt leerlingenlijsten waarop de bevindingen geregistreerd kunnen worden.

Er is ruimte beschikbaar voor de controles.

De school zorgt er voor dat ouders ingelicht worden wanneer er luizen/neten geconstateerd zijn bij hun kind(eren).

Ouderwerkgroep luizen

Zij dienen de kinderen na de vakantie te controleren op luizen.

De bevinden op de leerlingenlijsten te registreren.

bij tussentijdse meldingen te controleren.

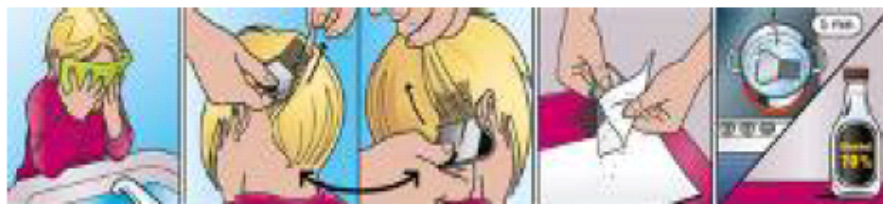
De werkgroep dient om te kunnen gaan met de privacy van kinderen en hun ouders.

GGD

De GGD heeft een adviserende, coördinerende en zonodig controlerende taak inzake de bestrijding van hoofdluis. Dit gebeurt over het algemeen door het aanleveren van advies en ondersteuning in de vorm van materialen en folders.

5. Uitkammethode (advies uit de folder van de GGD)

UITKAMMETHODE

- Schaf een fijntandige kam aan; hiermee verwijdert u zowel luizen als neten. Bij gekruld, dik of lang haar, kunt u kiezen voor een (metalen)kam met extra lange tanden
- Sommige ouders kiezen ervoor de haren kort te (laten) knippen, dat maakt het kammen gemakkelijker
- Maak het haar goed nat en verdeel crèmespoeling door het haar; het kammen gaat dan makkelijker (weer uitspoelen na het kammen)
- Bescherm de ogen met een washandje
- Beginnen bij het ene oor en zo richting het andere oor
- Neem een haarlok zo dik als een pink, goed strak houden, de kam vlak tegen het hoofd aan in de haarlok steken en er door trekken
- Vastgeplakte (lege) neten laten makkelijker los als je dept met een mengsel van 1 deel water en 1 deel natuurazijn
- Steek de tanden van de kam door een verbandgaasje. Na het kammen haal je het gaasje uit de kam; de neten zitten dan in het gaasje en de kam blijft schoon
- Kam de haren boven een vel wit papier of boven de wasbak; de luizen kunnen dan snel weggegooid of weggespoeld worden
- Kam het haar elke dag totdat u geen (levende) luizen of neten meer vindt (twee weken)
- Was de gebruikte kammen dagelijks in de afwasmachine op 60 graden, kook ze 5 minuten uit in kokend water of desinfecteer ze met 70% alcohol (verkrijgbaar bij de drogist). Vet de kam daarna eventueel in met vaseline of olie.